

Primární zdroje energie a jejich budoucí dostupnost dle WEC

Ing. Pavel Liedermann, EGÚ Brno, a. s.

World Energy Council

CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic

ENERGETICKÝ KOMITÉT ČR

World Energy Resources – 2013 Survey

- Publikace „**World Energy Resources 2013**“

srovnává aktuální situaci s přehledem zpracovaným v roce 1993 v publikaci „**Energy for Tomorrow's World**“.

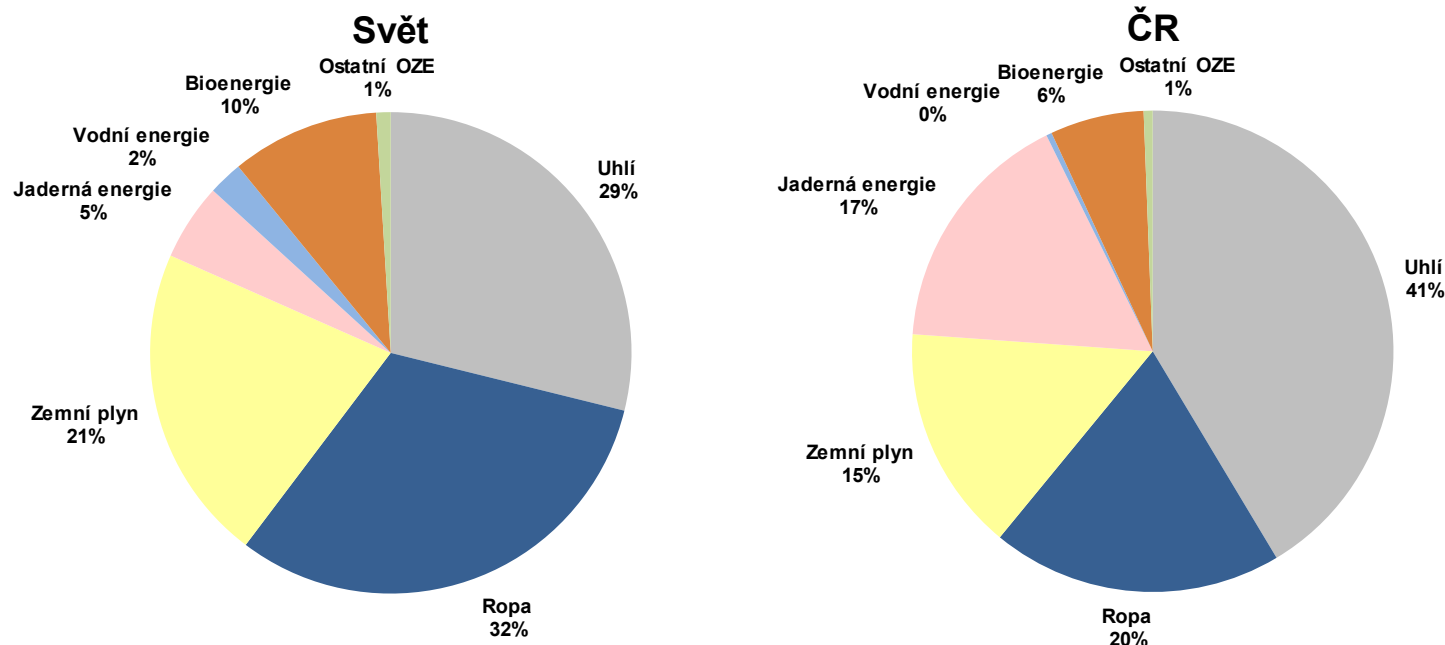
- V období 1993 až 2011 se světová populace zvýšila z 5,5 na 7 miliard obyvatel, tj. o 27 %, světový HDP se zvýšil z 25 na 70 tis. miliard USD, tj. o 180 %, světová spotřeba primárních energetických zdrojů o 48 % a dosáhla 547 EJ.

Světová výroba elektřiny vzrostla z 12,6 tis. TWh na 22,1 tis TWh, tj. o 76 %. Emise CO₂ vzrostly z 21 na 31 miliard t, tj. o 44 %.

World Energy Council
CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic
ENERGETICKÝ KOMITÉT ČR

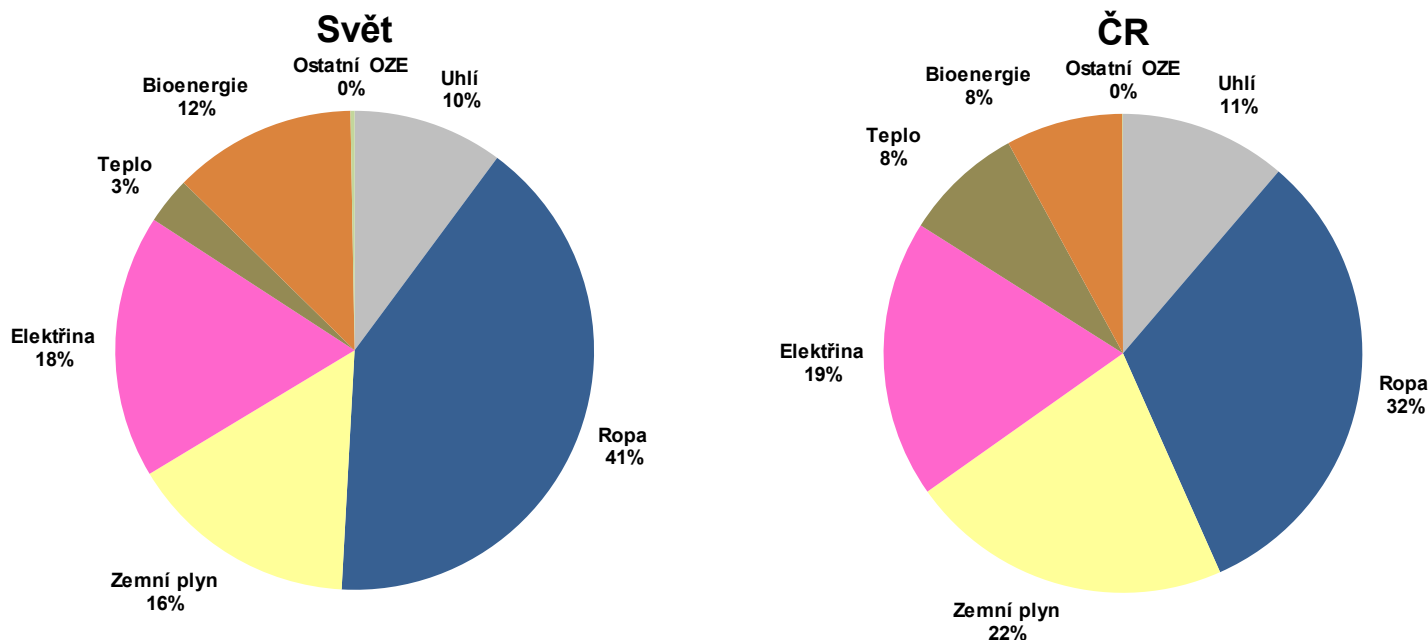
Primární energetické zdroje

- Světové primární energetické zdroje v roce 2011 dosáhly hodnoty 13 070 Mtoe, tj. 547 EJ. Primární energetické zdroje tvoří z velké části fosilní paliva (82 %). Struktura primárních energetických zdrojů v ČR je výrazně odlišná oproti světovému průměru.

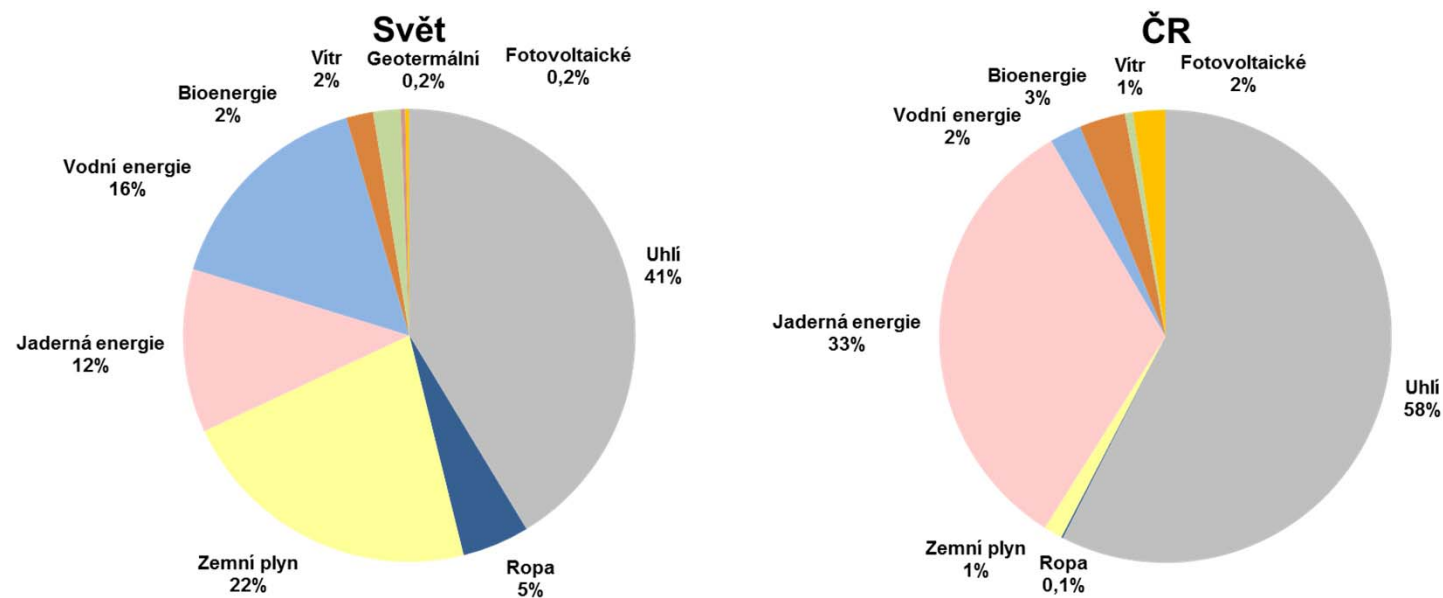

Konečná spotřeba energie

- Světová konečná spotřeba energie v roce 2011 dosáhla hodnoty 8 876 Mtoe, tj. 372 EJ. Průměrná účinnost energetických transformací včetně přenosu a distribuce energie je 68 %, tj. ztráty tvoří 32 %. V ČR je hodnota této účinnosti výrazně nižší – kolem 58 %, zejména díky vysokému podílu výroby elektřiny z uhlí. Hlavní formou spotřebovávané energie je ropa a zemní plyn, a to jak ve světovém měřítku, tak v ČR.

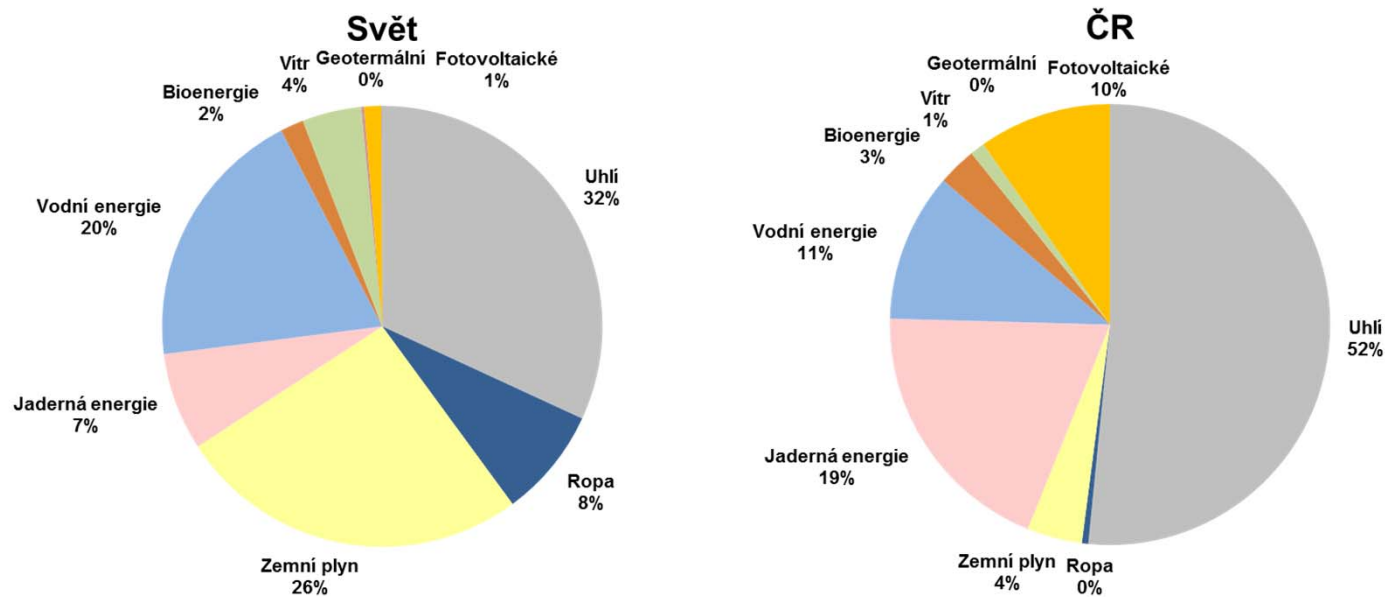
Výroba elektřiny

- Světová výroba elektřiny přesahuje 22 tis. TWh, přičemž 68 % je zajišťováno fosilními zdroji. Struktura výroby elektřiny v ČR je výrazně odlišná od světového průměru a z fosilních paliv se vyrábí jen 59 % elektřiny.

Instalovaný výkon

- Celosvětově instalovaný výkon elektráren dosahuje 5,5 TW a jeho struktura je patrná z obrázku.

Uhlí

- Současné **světové zásoby uhlí** jsou odhadovány na **892 miliard tun**, takže při těžbě kolem 7,5 miliard. tun vychází teoretická **životnost na více než 100 roků**.
- Navzdory svým nepříznivým vlivům na životní prostředí a klima zůstává **uhlí základním zdrojem energie** pro mnoho zemí světa. Zásoby uhlí jsou značné, naleziště uhlí se nacházejí ve více než 75 zemích světa a cena uhlí je stále relativně nízká. Největší zásoby uhlí (nad 100 miliard tun) mají USA, Rusko a Čína.
- Těžba uhlí se celosvětově v letech 1993 až 2011 zvýšila ze 4,5 miliard tun na 7,5 miliard tun, tj. o 67 %. Navzdory snižování spotřeby uhlí ve vyspělých zemích lze očekávat, že **celosvětově spotřeba uhlí dále poroste**. Čína již dnes těží ročně přes 3 miliardy tun (67krát více než ČR) a spotřebovává více uhlí než zbytek světa.

Ropa

- Současné odhady světových zásob ropy jsou o 60 % vyšší než před 20 lety, zatímco těžba vzrostla jen o 25 %. Teoretická **životnost je asi 60 let**. Zásoby nekonvenční ropy (ropné břidlice a písky, extra těžká ropa a další) jsou odhadovány až na čtyřnásobek současných konvenčních zásob.
- **Hlavní využití ropy** se posunulo do **dopravy a chemického průmyslu**. Pro výrobu elektřiny a tepla se využívají ropné produkty jen v omezené míře vzhledem k relativně vysoké ceně.
- Ropa je zdrojem kvalitních paliv, snadno se transportuje a je přední světovou obchodní komoditou. Její nevýhodou je, že značná část **pochází z politicky nestabilních regionů** a obchod je dominantně ovládán zeměmi OPEC a silnými národními společnostmi. Některé země také omezují nebo přímo vylučují přístup nadnárodních společností ke svým zásobám.

Zemní plyn

- Zemní plyn je nejčistší z fosilních paliv. Je v rostoucí míře využíván v neúčinnější současné technologii výroby elektřiny – **CCGT**, která dosahuje účinnosti energetické přeměny významně nad 50 %. Průzkum a otevření ložisek a následná přeprava zemního plynu vyžadují významné investice stejně jako následná distribuce ke spotřebitelům.
- Světové zásoby zemního plynu dosahují v současnosti 210 bilionů m³ a jejich odhad se za posledních 20 let zvýšil o 50 %, přičemž rostoucí význam má nekonvenční zejména břidličný plyn. Teoretická **životnost konvenčních zásob je 60 roků**. Největšími zásobami nad 20 bilionů m³ disponuje Rusko, Írán, Katar a Turkmenistán.
- Rostoucí význam **nekonvenčních zásob** může významně ovlivnit i situaci na trhu se zemním plynem v Evropě.

Jaderná a vodní energie

Jaderná energie

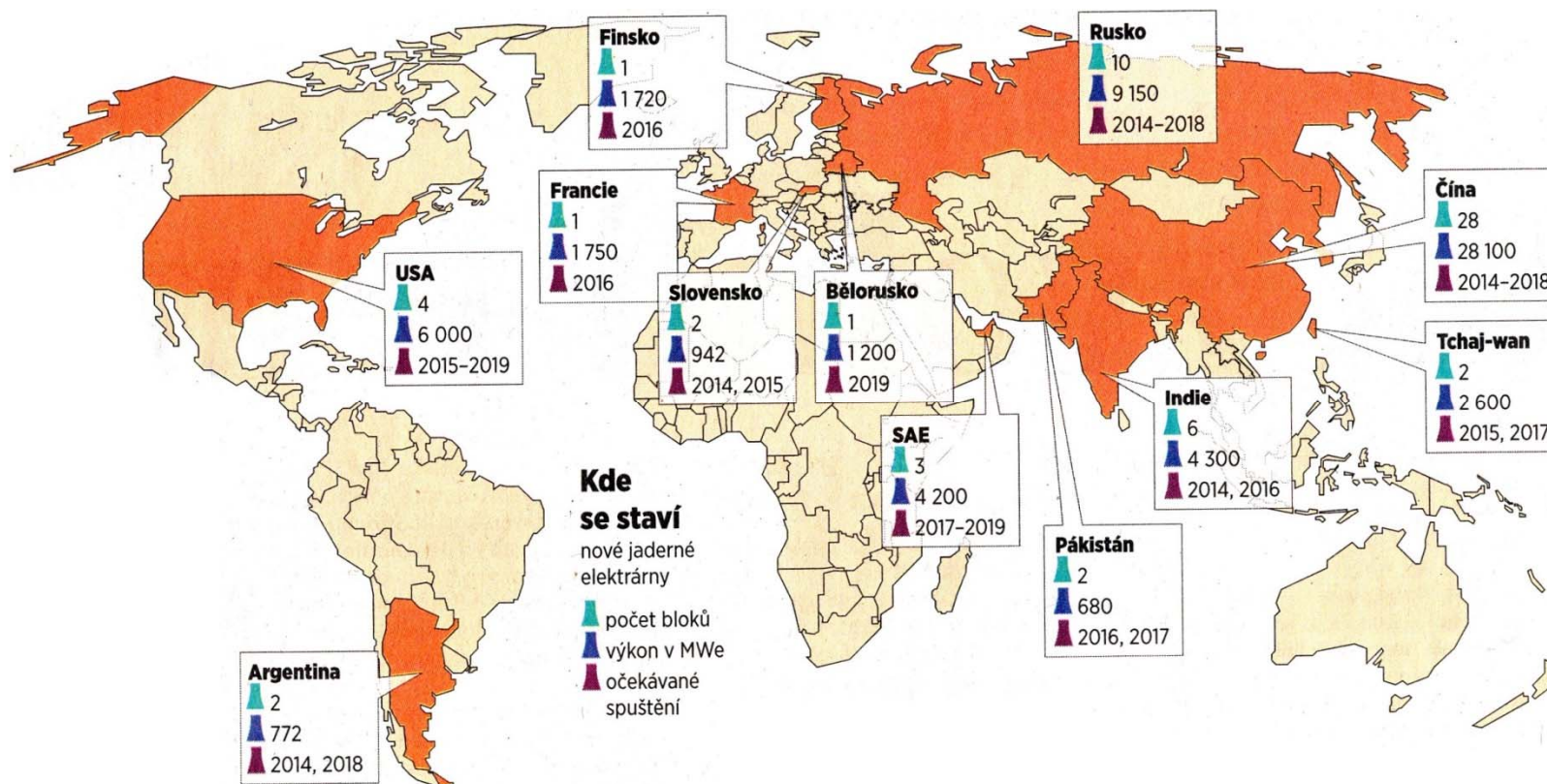
- Celková výroba elektřiny v jaderných elektrárnách dosahuje 2 300 TWh, přičemž více než polovinu produkují USA, Francie, Japonsko a Rusko. Podíl jaderné elektřiny na celkové světové výrobě elektřiny se v současnosti pohybuje kolem 12 %. Instalovaný výkon jaderných elektráren se pohybuje nad 364 GW.
- V uplynulých 20 letech se instalovaný výkon jaderných elektráren zvýšil jen o cca 7 % a výroba o cca 14 %. Po havárii v japonské jaderné elektrárně Fukušima některé země své jaderné elektrárny omezují, ale jiné země (Indie, Čína) plánují jejich výrazný rozvoj. Celkem je ve světě evidováno 62 projektů nových JE.

Vodní energie

- Vodní energie se podílí 16 % na roční světové produkci elektřiny, ale hydroenergetický potenciál je rozložen nerovnoměrně. Nejvíce vodní elektřiny produkují Čína, Brazílie, USA, Kanada a Rusko. Roční světová produkce elektřiny z vody se pohybuje kolem 2 800 TWh a instalovaný výkon dosahuje 946 GW.

Jaderná a vodní energie

Jaderná energie – nově budované zdroje

Převzato: MF Dnes, 14. 4. 2014

World Energy Council
CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic
ENERGETICKÝ KOMITÉT ČR

Vítr a fotovoltaika

Vítr

- Světový potenciál větrné energie je ohromný, ale ne všude jsou vhodné podmínky pro jeho využití. Od roku 1990 se instalovaný výkon větrných elektráren zdvojnásoboval každých 3,5 roku a v roce 2011 dosáhl 238 GW při roční výrobě elektřiny 378 TWh. Nejvíce větrných elektráren mají Čína, USA, Německo, Španělsko a Indie. Podíl větrných elektráren na světové výrobě elektřiny je 2 %.

Fotovoltaika

- Užití solární energie se ve světovém měřítku rychle zvyšuje, zvláště po masívním poklesu cen solárních panelů. Instalovaný výkon fotovoltaických elektráren ve světě v roce 2011 dosáhl 69 GW při roční výrobě elektřiny 53 TWh. Nejvíce těchto elektráren má nainstalováno Německo, Itálie, USA, Japonsko a Španělsko. Podíl fotovoltaických elektráren na světové výrobě elektřiny je dosud pod 1 %.

Bioenergie a odpady, energetická účinnost

Bioenergie a odpady

- Světová produkce bioenergie vzrostla mezi 1990 a 2010 z 38 EJ na 52 EJ, tj. o 37 %, ale její podíl na primárních energetických zdrojích se dlouhodobě udržuje na hodnotě kolem 10 %. Velký význam má bioenergie zejména v rozvojových zemích. V průmyslových zemích roste zejména využívání spalitelných odpadů, neboť využívání pěstované biomasy se může dostávat do konfliktu s produkcí potravin a surovin pro průmysl.

Energetická účinnost

- Zlepšování energetické účinnosti je často řazeno mezi „energetické zdroje“, neboť snižuje poptávku po energii, a tudíž potřebu jiných energetických zdrojů. Zlepšování energetické účinnosti musí zahrnovat celý řetězec „produkce – přeprava a distribuce – spotřeba“. Ambiciózní cíle ve sféře energetické účinnosti vyžadují, aby se věnovala pozornost všem aspektům problematiky nejen čistě technickým, ale i finanční náročnosti, přijatelnosti z hlediska kvality života, environmentálním dopadům apod.

World Energy Council
CONSEIL MONDIAL DE L'ENERGIE
Energy Committee of the Czech Republic
ENERGETICKÝ KOMITÉT ČR

Závěry studie „World Energy Resources – 2013 Survey“ (1/2)

- Světová **spotřeba primárních energetických zdrojů** rostla rychleji, než předpokládaly i vysoké scénáře před 20 lety, zejména díky vysokému růstu poptávky po energii v rozvíjejících se ekonomikách.
- Odhadované **zásoby** světových energetických zdrojů **se významně zvýšily**. Tzv. „peak oil“, tj. dosažení maxima produkce ropy, se celosvětově nepotvrdilo. Vyrůstá význam nekonvenčních zdrojů. Ropa je stále hlavní složkou světové konečné spotřeby energie.
- **Fosilní paliva** nadále zůstávají rozhodující složkou energetické bilance a celosvětové emise CO₂ i nadále rostou.
- **Zemní plyn** se stal velmi významnou složkou energetické bilance a je pravděpodobné jeho rostoucí využívání i v netradičních sektorech.
- Budoucnost světové **jaderné energetiky** je značně nejistá. Některé země ji odmítají, jiné naopak její rozvoj podporují.

Závěry studie „World Energy Resources – 2013 Survey“ (2/2)

- **Rozvoj OZE** byl mírnější, než se očekávalo před 20 lety, a dosud tvoří jen malou část světové energetické bilance.
- Podpora opatření na **zvyšování energetické účinnosti** je obecně akceptována a pomáhá k plnění cílů energetického trilema.
- Poptávka po energii bude i nadále růst a i když se zásoby mohou zdát dostatečné pro dlouhé období, rozvoj může být omezován dalšími faktory, např. nedostatkem kapitálu. Ochrana životního prostředí a klimatu je stále velkým problémem energetiky. Spotřebitelé na celém světě musí být **připraveni platit vyšší cenu za energii**.
- **Energie má globální charakter** a rozhodovací subjekty energetiky i politiky musí tento fakt respektovat a opírat se v rozhodovacím procesu o spolehlivá data a metody zahrnující celý životní cyklus energetických technologií.

Děkuji za pozornost...